

Project klimaatslimme boomsoorten

Paul Copini (Wageningen UR) & Jasprina Kremers (Stichting Probos)

De keuze voor boomsoorten en herkomsten is een belangrijke stap in het bosbeheer. Bomen moeten goed aangepast zijn aan de huidige groeiomstandigheden maar ook aan het veranderende klimaat waarin droogte en late vorst een grote rol spelen. Er is echter nog weinig kennis over droogtetolerantie van gangbare boomsoorten. Ook is van verschillende minder bekende soorten onbekend welke herkomsten voor Nederland geschikt zijn. In het Klimaatenvolopproject "Vergroten kennis en beschikbaarheid klimaatslimme boomsoorten en herkomsten", dat dit jaar in opdracht van het ministerie van LNV van start is gegaan, onderzoeken we dit bij gangbare en minder bekende klimaatslimme boomsoorten.

In bestaande herkomstenproeven wordt de droogtetolerantie en productiviteit van herkomsten van gangbare bossoorten (onder andere eik, esdoorn, lariks en douglas) geanalyseerd met behulp van jaarringonderzoek om te zien welke herkomsten het beste zijn opgewassen tegen droogte zoals in 2018. Daarnaast verzamelen we kennis over een aantal minder bekende boomsoorten (onder andere elsbes en boomhazelaar) om te zien in hoeverre deze een aanvulling zijn voor het Nederlandse bos. Hierbij kijken we, in geval van uitheemse soorten, kritisch naar de toegevoegde waarde en risico's van deze soort voor het Nederlandse bos. Moseik laat bijvoorbeeld een hele hoge droogtetolerantie zien (zie ook de Gereedschapskist klimaatslim bosbeheer: <https://www.vbne.nl/klimaatslimbosennatuurbeheer/>), maar de stam is ook heel gevoelig voor vorst en de daarmee gepaard gaande vorstscheuren en is daarom voor de houtteelt in Nederland minder bruikbaar. Daarnaast heeft het Nederlandse bos al mooie inheemse eikensoorten met een hoge biodiversiteitswaarde, waarvan de verwachting is dat deze zich kunnen aanpassen aan een veranderend klimaat.

Naast kennis over de geschiktheid van soorten is ook de beschikbaarheid van plantsoen van essentieel belang om minder bekende klimaatslimme soorten en herkomsten in het bos te kunnen gebruiken. Beschikbaarheid van het juiste plantsoen blijkt in toenemende mate een belangrijk knelpunt omdat de vraag ernaar groeit, zowel in Nederland als daarbuiten. Daarnaast is voor minder bekende soorten, zoals elsbes en boomhazelaar, de herkomst en kwaliteit van zaad vaak onbekend. Daarom onderzoeken we in dit project ook of van deze soorten überhaupt geschikt plantmateriaal beschikbaar is voor bosbouwkundig gebruik. Zo ja, dan worden veelbelovende soorten en herkomsten de komende winter in revitaliseringsmaatregelen aangeplant om kennis op te doen van hun prestaties in het Nederlandse bos. Bij goed functioneren kunnen deze beplantingen dan op termijn worden gekeurd als zaadbron voor opname op de Rassenlijst Bomen. Zo kan op de lange termijn de beschikbaarheid van zaad van geschikt gebleken (nieuwe) herkomsten worden verbeterd.